

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

*a cererii domnului judecător Vladimir Țurcan privind revizuirea
Hotărârilor Curții Constituționale nr. AG-4 și nr. AG-5 din 23 aprilie 2020*

CHIȘINĂU
18 mai 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere cererea înregistrată pe 4 mai 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 18 mai 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află cererea domnului judecător Vladimir Țurcan, depusă la Curtea Constituțională pe 4 mai 2020 și formulată în baza articolelor 19 și 164 din Codul administrativ al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018.

A. Motivele cererii

2. Motivele cererii, așa cum au fost prezentate de către autorul acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Dl Vladimir Țurcan a fost numit în funcția de judecător al Curții Constituționale prin Hotărârea Parlamentului nr. 121 din 16 august 2019. Domnia sa a fost ales în funcția de Președinte al Curții Constituționale prin HCC nr. AG-6 din 19 august 2019.

4. Pe data de 23 aprilie 2020, prin HCC nr. AG-4, dl Vladimir Țurcan a fost destituit din funcția de Președinte al Curții Constituționale, Curtea exprimându-și un vot de neîncredere în privința sa.

5. Pe 23 aprilie 2020, prin HCC nr. AG-5, dna judecător Domnica Manole a fost aleasă prin vot secret în funcția de Președinte al Curții Constituționale pe un termen de trei ani, cu majoritate de voturi.

6. Pe 4 mai 2020, dl Vladimir Țurcan a depus o „cerere prealabilă cu privire la anularea actului administrativ defavorabil” și a solicitat anularea Hotărârilor Curții Constituționale nr. AG-4 și nr. AG-5 din 23 aprilie 2020.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

TITLUL V
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Articolul 134
Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 136
Structura

„[...]”

(3) Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia.

Articolul 137
Independența

„Judecătorii Curții Constituționale sunt inamovibili pe durata mandatului, independenți și se supun numai Constituției.”

Articolul 140
Hotărârile Curții Constituționale

„[...]”

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.”

8. Prevederile relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 sunt următoarele:

Articolul 2
Legislația privind Curtea Constituțională

„Curtea Constituțională se conduce în activitatea sa de Constituție, de prezenta lege, Codul Jurisdicției Constituționale”.

Articolul 23
Plenul Curții Constituționale

„[...]”

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A CERERII DE REVIZUIRE A HOTĂRĂRILOR CURȚII
CONSTITUȚIONALE NR. AG-4 ȘI AG-5 DIN 23 APRILIE 2020

(2) Plenul Curții Constituționale, pe lângă exercitarea jurisdicției, conduce activitatea Curții în ansamblu.
[...].”

Articolul 26
Actele Curții Constituționale

- „(1) Curtea Constituțională adoptă hotărâri, decizii și emite avize.
(2) Hotărârile și avizele se adoptă în numele Republicii Moldova.
(3) După adoptare, actele Curții Constituționale se pronunță în plen.
(4) Hotărârile și avizele Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în decursul a 10 zile de la data adoptării.
(5) Actele Curții Constituționale nu sunt supuse nici unei căi de atac, sunt definitive și intră în vigoare la data adoptării. La decizia Curții, unele acte intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în ele.
(6) Actele Curții Constituționale sunt semnate de Președintele Curții sau de judecătorul care îl înlocuiește.
(7) Hotărârile Curții Constituționale produc efect numai pentru viitor.”

9. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale, adoptat prin Legea nr. 502 din 16 iunie 1995, sunt următoarele:

Articolul 16
Plenul Curții Constituționale

„[...]

(2) Plenul Curții Constituționale, pe lângă exercitarea jurisdicției, conduce activitatea Curții în ansamblu.”

Articolul 71
Caracterul irevocabil al hotărârii și avizului

„Hotărârea și avizul Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate”.

Articolul 72
Revizuirea hotărârii și avizului

„(1) Revizuirea hotărârii și avizului se efectuează numai la inițiativa Curții Constituționale, prin decizie, adoptată cu votul majorității judecătorilor ei, în cazul în care:
a) au apărut noi împrejurări, necunoscute la data pronunțării hotărârii și emiterii avizului, dacă aceste împrejurări sunt de natură să schimbe esențial hotărârea și avizul; b) se modifică prevederile Constituției, ale legilor și ale altor acte normative în al căror temei a fost pronunțată hotărârea și emis avizul.

(2) Revizuirea hotărârii și avizului se efectuează cu respectarea procedurii de jurisdicție constituțională.”

10. Considerentele relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. AG-4 din 23 aprilie 2020 sunt următoarele:

„5. Curtea a reținut că în cadrul emisiunii „Președintele răspunde. Episodul 18” din 10 aprilie 2020 Președintele Republicii Moldova a declarat: „*L-am sunat ieri pe domnul Țurcan,*

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A CERERII DE REVIZUIRE A HOTĂRÂRIILOR CURȚII
CONSTITUȚIONALE NR. AG-4 ȘI AG-5 DIN 23 APRILIE 2020

Președintele Curții Constituționale, să întreb ce s-a întâmplat. Înțeleg că patru membri au votat pentru suspendarea acestei legi. Domnul Țurcan a votat împotriva și are o opinie separată. El a venit cu argumente ca această lege să rămână în vigoare”.

6. De asemenea, Curtea a reținut că Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, a confirmat în mod public discuția telefonică din 9 aprilie 2020 pe care a avut-o cu Președintele Republicii Moldova, declarând că „**la ora 14.00, cu majoritatea de voturi din cei șase judecători patru, cifra 4 rezultă, deci a fost adoptată o decizie, prin care au fost suspendate nu doar unele prevederi ale legii, dar și legea în întregime [...]**”, „în aceeași zi seara am fost contactat de către dl Președinte Dodon, care m-a întrebat care sunt consecințele juridice ale acestei decizii”, „am perceput acest apel telefonic ca pe o necesitate a șefului statului de a fi informat din prima sursă”, „am explicat că până la examinarea cauzei în fond Legea nr. 56 va fi suspendată și nu poate fi aplicată”, „am spus că examinarea tuturor sesizărilor pe același obiect, cum este controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 56, este programată pentru data de 13 aprilie, la ora 12.00. Alte discuții referitor la cine și cum au votat, de ce etc. nu au avut loc”. (<https://www.privesc.eu/arhiva/90601/Briefing-de-presa-sustinut-de-Președintele-Curții-Constituționale-a-Republicii-Moldova--Vladimir-Țurcan>).

7. Participând la ședința plenară, Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, a confirmat declarațiile publice făcute la briefingul de presă menționat *supra*. El a susținut în mod repetat că discuția cu Președintele țării a fost una pur informativă și nu s-a vorbit despre cine și cum a votat în deliberări. De asemenea, Președintele Curții a menționat că la întâlnirile pe care le-a avut cu Președintele Republicii Moldova nu a discutat niciodată despre activitatea jurisdicțională a Curții Constituționale.

8. Judecătorii Curții Constituționale au supus dezbaterilor situația analizată în ansamblu și impactul acesteia asupra independenței Curții Constituționale și a judecătorilor ei.

9. Având în vedere discuția telefonică din seara zilei de 9 aprilie 2020 dintre Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, și Președintele Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și confirmarea faptului că această discuție a avut ca obiect o cauză pendinte la Curtea Constituțională, Curtea ajunge la concluzia că **afirmațiile Președintelui Republicii Moldova cu privire la subiectul în discuție au fost făcute în cunoștință de cauză și deținând informația corespunzătoare.**

10. Pornind de la dispozițiile articolelor 134 și 137 din Constituție referitoare la independența Curții Constituționale și a judecătorilor ei, având în vedere că „judecătorul nu numai că trebuie să nu aibă legături nepotrivite și să nu fie influențat de puterea executivă și de cea legislativă, ci trebuie să și apară astfel în ochii unui observator rezonabil” (pct. 1.3 din Principiile de la Bangalore), având în acest sens și obligația de a se „asigura că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă” (pct. 3.1 din Principiile de la Bangalore), Curtea constată că Președintele Curții Constituționale nu s-a asigurat, în acest caz, ca conduita sa să fie ireproșabilă.

11. De asemenea, ca în procesele de drept comun, în procesele de jurisdicție constituțională trebuie să se asigure dreptul la o judecată imparțială, care presupune excluderea oricăror dubii referitoare la imparțialitate și obiectivitate, *aparențele având un rol decisiv*, într-o societate democratică, iar organul examinator trebuind să inspire justițiabililor deplină încredere (*Piersack v. Belgia*, 1 octombrie 1982, § 30; *Padovani v. Italia*, 26 februarie 1993, § 27). Curtea consideră că convorbirea Președintelui Curții Constituționale cu Președintele Republicii Moldova nu inspiră încredere în independența Curții Constituționale.

12. Prin urmare, Curtea a constatat că dl judecător Vladimir Țurcan s-a comportat într-un mod care nu exclude influența din afară asupra sa, precum nici nu a asigurat păstrarea secretului voturilor exprimate.

13. În baza celor menționate, dl judecător Nicolae Roșca a propus exprimarea votului de neîncredere dlui Vladimir Țurcan și destituirea sa din funcția de Președinte al Curții Constituționale.

14. În urma dezbaterilor pe marginea declarațiilor publice ale Președintelui țării și ale Președintelui Curții Constituționale privind discuțiile (telefonice) din 9 aprilie 2020, precum și a propunerii înaintate de exprimare a votului de neîncredere, judecătorii Curții l-au destituit, prin vot secret, cu majoritate de voturi, pe dl Vladimir Țurcan din funcția de Președinte al Curții Constituționale.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului cererii

11. În argumentarea cererii, autorul ei susține că, pe lângă competența materială, Curtea Constituțională dispune și de competență administrativă, care în articolul 5 din Codul jurisdicției constituționale este intitulată „competență funcțională”. Din punctul său de vedere, competența funcțională se realizează prin acte administrative individuale sau cu caracter normativ, prin operațiunea administrativă sau prin actul real.

12. În continuare, acesta invocă articolul 5 din Codul administrativ, potrivit căruia activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

13. Dl judecător Vladimir Țurcan susține că orice autoritate publică desfășoară o activitate administrativă, inclusiv autoritatea judecătorească și cea legislativă, însă ultimele două nu pentru realizarea funcțiilor lor principale (jurisdicțională și legislativă), ci a celor administrative, care poartă un caracter secundar. Funcția administrativă, alături de așa-numita funcție guvernamentală, constituie funcțiile principale ale ramurii executive a puterii de stat.

14. Autorul sesizării afirmă că, în conformitate cu prevederile articolului 53 din Constituție și cu articolul 39 din Codul administrativ, controlul judecătorec al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul articolului 17 din Codul administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente. Acest principiu este unul axiomatic, ce caracterizează și delimitează statul de drept și democratic de statul de tip polițienesc.

15. Potrivit dlui judecător Vladimir Țurcan, Hotărârea Curții Constituționale nr. AG-4 din 23 aprilie 2020, prin care acesta a fost destituit din funcția de președinte al Curții Constituționale, și Hotărârea Curții Constituționale nr. AG-5 din 23 aprilie 2020, prin care a fost aleasă prin vot secret în funcția de Președinte al Curții Constituționale, pe un termen de trei ani, doamna judecător Domnica Manole, au fost emise în realizarea competenței

funcționale a Curții Constituționale și reprezintă acte administrative individuale, făcând incident Codul administrativ al Republicii Moldova.

16. Autorul cererii menționează că actul administrativ individual trebuie emis în cadrul procedurii administrative și cu respectarea formelor și a principiilor ce guvernează această procedură.

17. El consideră relevant articolul 2 alin. (3) lit. c) din Codul administrativ, care dispune că prevederile Codului administrativ nu sunt aplicabile actelor supuse controlului de constituționalitate de către Curtea Constituțională, adică actelor de jurisdicție constituțională emise în realizarea competenței materiale a Curții Constituționale. Astfel, în această privință, jurisprudența instanțelor judecătorești, dar și a Curții Constituționale, este una uniformă. Prin urmare, activitatea administrativă realizată de Curtea Constituțională intră în sfera de acțiune a Codului administrativ, iar legalitatea activității respective poate fi verificată pe calea controlului judecătorec, prin procedura contenciosului administrativ.

18. Autorul cererii mai invocă Decizia Curții Constituționale nr. 126 din 28 noiembrie 2019. El susține că nu pot fi contestate cu acțiune în contencios administrativ următoarele acte administrative:

- a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, ale Președintelui Republicii Moldova și ale Guvernului;
- b) actele administrative cu caracter diplomatic referitoare la politica externă a Republicii Moldova;
- c) actele de comandament cu caracter militar.

19. Potrivit afirmațiilor sale, hotărârile contestate au generat un litigiu de drept administrativ, a cărui soluționare presupune un control de legalitate prin intermediul procedurii prealabile. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul.

20. Dl judecător Vladimir Țurcan susține că HCC nr. AG-4 din 23 aprilie 2020 și HCC nr. AG-5 din 23 aprilie 2020 constituie acte administrative individuale ilegale. Aceste acte ar fi ilegale, pentru că nu au la bază un temei legal prevăzut de norma de drept public material și conform scopului stabilit de legea materială din domeniul dreptului public. Potrivit articolelor 5 și 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este un instrument de aplicare a normelor de drept public material pentru anumite cazuri individuale. În aceeași ordine de idei, pentru a fi legal, actul administrativ trebuie să fie cert și să respecte formele și principiile procedurale prescrise de Codul administrativ, inclusiv să respecte, în special, principiul proporționalității, al securității raporturilor juridice, al motivării, al imparțialității și al eficienței.

21. Autorul cererii susține că s-a dispus destituirea sa fără ca o asemenea modalitate de încetare a mandatului să fie prevăzută de normele dreptului material, dintr-un motiv inventat: „exprimarea votului de neîncredere”. El mai susține că, de fapt, a avut loc o dublă destituire, pe pagina web a Curții

fiind publicate două acte cu aceeași soluție, fapt contrar articolului 119 din Codul administrativ.

22. În continuare, dl judecător Vladimir Țurcan susține că a fost sancționat pentru încălcarea principiului imparțialității. Totuși, potrivit acestuia, „în scopul de a exclude anumite insinuări și suspiciuni în privința imparțialității mele și a Curții, am depus declarație de abținere de la examinarea sesizărilor privind controlul constituționalității Legii nr. 56 din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activității de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative. Discuția telefonică dintre subsemnatul, Vladimir Țurcan, și Președintele Republicii Moldova a avut loc în contextul și calitatea mea doar de președinte ce reprezintă Curtea Constituțională în raport cu alte autorități publice și numai în limitele principiului general al comunicării interinstituționale. Nu s-a discutat despre secretul deliberării. Contrar articolelor 22, 85, 92 și 93 din Codul administrativ, n-a fost probat contrariul de către Curtea Constituțională”.

23. Autorul cererii mai invocă articolul 31 din Codul administrativ, potrivit căruia actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate. „Motivarea trebuie să fie întemeiată, clară, obiectivă, deplină, concretă și eficientă, nu doar o simplă expunere de norme abstracte”. Acesta face trimitere la articolul 118 alin. (1)-(3) din Codul administrativ.

24. Dl judecător Vladimir Țurcan afirmă că prin HCC nr. AG-4 din 23 aprilie 2020 a fost desființat caracterul incontestabil al HCC nr. AG-6 din 19 august 2019 și, pe cale de consecință, a fost încălcată securitatea raporturilor juridice. Astfel, conform articolului 30 din Codul administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.

25. Autorul cererii invocă articolul 21 alin. (3) din Codul administrativ, potrivit căruia ingerința care are la bază un act administrativ individual trebuie să fie prevăzută și efectuată în condițiile stabilite de lege și trebuie să fie proporțională.

26. Acesta susține că nu a fost apreciată și motivată proporționalitatea în actul administrativ individual contestat. El mai citează hotărârea *Brisic v. România*, pronunțată de Curtea Europeană pe 11 decembrie 2018, care a avut ca obiect eliberarea din funcție a unui procuror-șef pentru că ar fi oferit informații mijloacelor media despre o anchetă pendinte legată de un trafic de influență. În acest caz, Curtea Europeană a constatat existența unei încălcări a articolului 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

27. Autorul cererii susține că în cazul adoptării Hotărârilor Curții nr. AG-4 și nr. AG-5 din 23 aprilie 2020 au fost încălcate și alte principii și garanții procedurale inerente procedurii administrative, stabilite de articolele 25, 32, 44, 49 alin. (1), 87 și 94 din Codul administrativ, iar procedura administrativă a fost inițiată cu nerespectarea articolelor 9 alin. (2), 75 alin. (1) și 76 alin. (2) din Codul administrativ.

B. Aprecierea Curții

28. Examinând admisibilitatea cererii, Curtea constată că autorul acesteia a formulat-o în baza prevederilor Codului administrativ, contestând două acte ale Curții Constituționale, *i.e.* HCC nr. AG-4 și HCC nr. AG-5 din 23 aprilie 2020, pe care le-a calificat drept „acte administrative”.

29. Curtea observă că, potrivit articolului 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. Așadar, o latură a competenței instanței de contencios administrativ este latura *ratione materiae*. Instanța de contencios administrativ nu se poate pronunța decât cu privire la activitatea administrativă a unei autorități publice în cazul în care se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege (articolul 20 din Codul administrativ).

30. Curtea subliniază că, în conformitate cu prevederile articolului 2 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, „Curtea Constituțională se conduce în activitatea sa de Constituție, de prezenta lege, Codul jurisdicției constituționale”. Conform articolului 140 alin. (2) din Constituție, hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate. Articolul 26 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională stabilește că actele Curții Constituționale nu sunt supuse niciunei căi de atac, sunt definitive și intră în vigoare la data adoptării. În asemenea circumstanțe, într-un eventual litigiu, ar trebui aplicată regula *lex specialis*, care elimină din competența *ratione materiae* a instanței de contencios administrativ actele Curții Constituționale.

31. Mai mult, cu privire la pretinsa competență *ratione materiae* a instanței de contencios administrativ, Curtea reține că relația dintre Curtea Constituțională și Președintele ei are un caracter de drept public constituțional, iar actele contestate ale Curții sunt *acta jure imperii*, adică acte care denotă caracterul suveran și autoritatea Curții Constituționale. Această relație are un caracter de drept public constituțional, mai ales date fiind atribuțiile funcției de Președinte al Curții Constituționale, care sunt importante nu doar pentru imaginea și autoritatea Curții, dar și pentru interesele statului Republica Moldova.

32. Alegerea Președintelui Curții reprezintă o atribuție constituțională a Curții Constituționale, stabilită în articolul 136 alin. (3) din Constituție, și ține de dreptul ei la autoadministrare, care decurge din garanțiile constituționale

ale independenței acesteia. Astfel, conform articolului 134 alin. (2) din Constituție, Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

33. **Organul suprem al Curții Constituționale este Plenul Curții Constituționale.** Conform articolului 23 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 16 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, Plenul Curții Constituționale conduce activitatea Curții în ansamblu.

34. Potrivit articolului 8 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, între altele, Președintele Curții convoacă Curtea Constituțională și prezidează ședințele ei, coordonează activitatea Curții și repartizează cauzele spre soluționare, reprezintă Curtea în fața autorităților publice din țară și străinătate.

35. Curtea reține că **Președintele Curții poate reprezenta Curtea doar cu împuternicirea Plenului, grație votului de încredere oferit de Plenul Curții Constituționale prin alegere.**

36. Aceste atribuții ale Președintelui Curții fac incident un interes al statului cum ar fi garantarea autorității și imparțialității justiției constituționale, iar un Președinte care s-a comportat într-un mod care nu exclude influența din afară asupra sa și care nu s-a asigurat de păstrarea secretului voturilor exprimate poate periclita buna-desfășurare a procesului de exercitare a justiției constituționale.

37. Mai mult, funcția de Președinte al Curții Constituționale, care este o funcție de înaltă demnitate publică, nu este doar una onorifică, ci implică și protejarea intereselor generale ale instanței de jurisdicție constituțională. Este necesară, așadar, existența unei legături speciale de încredere și loialitate între judecătorii Curții și Președintele ei. Astfel, pierderea încrederii acordate Președintelui Curții Constituționale de majoritatea judecătorilor constituționali are drept efect încetarea mandatului de Președinte al Curții Constituționale. Singurul criteriu de eligibilitate a Președintelui Curții este votul de încredere al majorității sau al celui mai mare număr dintre judecătorii constituționali.

38. Curtea notează că **calitatea de Președinte al Curții Constituționale nu este un drept garantat de statutul de judecător constituțional.** Această funcție reprezintă un „mandat” încredințat de Plenul Curții Constituționale care poate fi revocat, respectându-se aceeași procedură în care a fost acordat (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 8 din 20 mai 2013, § 74; HCC nr. 11 din 27 aprilie 2010, § 4).

39. Curtea reține că menținerea sau destituirea unui Președinte din funcție ține de caracterul suveran al Plenului Curții, care hotărăște prin prisma intereselor statului, oferind o interpretare de drept constituțional. Curtea Constituțională este singura autoritate competentă să se pronunțe în mod definitiv cu privire la un aspect care ține de Constituție și care vizează direct

funcționarea Curții Constituționale și raporturile ei cu autoritățile statului, fiind exceptată de la orice cenzură din partea unei autorități publice care aplică și interpretează norme inferioare Constituției. **Dacă garantul supremației Constituției ar putea fi supus controlului unei alte autorități a statului, e.g. autorității judecătorești, statutul constituțional al Curții Constituționale de unică autoritate de jurisdicție constituțională ar fi iluzoriu și fictiv.** Nicio altă autoritate nu-i poate impune Curții Constituționale un Președinte, pentru că astfel s-ar încălca statutul constituțional al acesteia. Conform articolului 134 alin. (2) din Constituție, Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției, iar potrivit articolului 137 din Constituție, judecătorii Curții Constituționale se supun numai Constituției.

40. Curtea reiterează că o componentă importantă a statului o reprezintă justiția constituțională, înfăptuită de Curtea Constituțională, autoritate publică politico-jurisdicțională, care se situează în afara sferei puterii legislative, celei executive sau celei judecătorești, rolul său fiind cel de a asigura supremația Constituției, ca Lege fundamentală a statului de drept. În cadrul bunei-organizări a autorității statului, **rolul Curților Constituționale este unul esențial și definitoriu**, reprezentând un adevărat pilon de susținere a statului și a democrației, garantând egalitatea în fața legii, libertățile fundamentale și drepturile omului. Totodată, Curțile Constituționale contribuie la buna-funcționare a autorităților publice în cadrul raporturilor constituționale de separație, echilibru, colaborare și control reciproc al puterilor statului (HCC nr. 9 din 26 martie 2020, § 29; HCC nr. 6 din 16 mai 2013, §§ 63, 64).

41. Curtea reține că conform prevederilor articolului 140 alin. (2) din Constituție, articolului 26 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolului 71 din Codul jurisdicției constituționale, actele Curții Constituționale nu pot fi contestate și sunt definitive. Curtea reiterează că **indiferent de natura hotărârilor Curții, ele își produc efectele pe care Constituția și legea le conferă, în raport cu atribuția exercitată de Curte, forța lor juridică neputând fi contestată sau confirmată de nimeni** (HCC nr. 9 din 26 martie 2020, § 62; HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, § 140; HCC nr. 33 din 10 octombrie 2013, § 49).

42. În opinia Comisiei de la Veneția, este important ca doar Curtea Constituțională să-și poată revizui hotărârile. Nicio altă autoritate publică nu poate fi autorizată să o facă. Dacă unei autorități publice i s-ar oferi competența revizuirii constituționalității sau a legalității unui act al Curții Constituționale, **independența Curții Constituționale ar fi compromisă** (a se vedea Opinia *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția nr. 967/2019 cu privire la răspunderea penală a judecătorilor Curții Constituționale, CDL-AD(2019)028, §§ 49, 50, 59; HCC nr. 9 din 26 martie 2020, § 64).

43. Astfel, având în vedere obiectul *de facto* al cererii dlui judecător Vladimir Țurcan, Curtea o califică drept cerere de revizuire a HCC nr. Ag-4 și HCC nr. Ag-5 din 23 aprilie 2020.

44. Orice cerere adresată autorității de jurisdicție constituțională privind revenirea asupra propriilor soluții reprezintă, în esență, o cerere de revizuire, care urmează a fi examinată conform procedurii prescrise de lege în cadrul unui proces decizional similar celui în care s-a ajuns la hotărârea a cărei modificare se solicită. Din acest motiv, cererea formulată de dl Vladimir Țurcan privind anularea hotărârilor Curții Constituționale nr. AG-4 și nr. AG-5 din 23 aprilie 2020 este examinată de Plenul Curții Constituționale în conformitate cu prevederile articolului 72 din Codul jurisdicției constituționale.

45. Potrivit articolului 72 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, revizuirea unei hotărâri a Curții poate avea loc în cazul în care: (a) au apărut noi împrejurări, necunoscute la data pronunțării hotărârii și emiterii avizului, dacă aceste împrejurări sunt de natură să schimbe esențial hotărârea și (b) se modifică prevederile Constituției, ale legilor și ale altor acte normative în al căror temei a fost pronunțată hotărârea.

46. Curtea nu poate constata incidența vreunui motiv stabilit de articolul 72 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, în această cauză neexistând împrejurări noi, necunoscute la data pronunțării Hotărârilor contestate, sau acte normative modificate, pe baza cărora au fost pronunțate aceste Hotărâri.

47. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că cererea dlui judecător Vladimir Țurcan este inadmisibilă.

Din aceste motive, în baza articolului 140 alin. (2) din Constituție, a articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 64 și 72 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* cererea domnului judecător Vladimir Țurcan privind revizuirea Hotărârilor Curții Constituționale nr. AG-4 cu privire la destituirea dlui Vladimir Țurcan din funcția de Președinte al Curții Constituționale și nr. AG-5 privind alegerea Președintelui Curții Constituționale din 23 aprilie 2020.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A CERERII DE REVIZUIRE A HOTĂRĂRILOR CURȚII
CONSTITUȚIONALE NR. AG-4 ȘI AG-5 DIN 23 APRILIE 2020

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 18 mai 2020

DCC nr. AG-6